

De Hogeberg

Openbare scholengemeenschap
VMBO - HAVO - VWO

HET PROFIELWERKSTUK OP OSG DE HOGEBERG

Dit boekje is van

naam:

klas:

schooljaar 2016/2017

Inhoud

Tijdschema	3
Inleiding	4
Dit boekje.....	4
Vak en onderwerp	4
Plan van aanpak.....	5
Hoofdvraag en deelvragen	6
Bronnen	7
Beheren van je bronnen en je materiaal	7
Planning.....	8
Presentatievormen	8
Schriftelijk verslag.....	8
Logboek.....	11
Authenticiteitsverklaring.....	11
Inleveren.....	11
Beoordeling	12
Onderwerpen per vak	20

Tijdschema

januari 2016	informatie over het profielwerkstuk (trap aula)
januari 2016	presentatieavond profielwerkstukken 2015/2016
dinsdag 19 april 2016	workshopmiddag <ul style="list-style-type: none">• documentaire "Van idee naar product"• vakkeuze / onderwerpkeuze / hoofd- en deelvragen
maandag 23 mei 2016	werkmiddag (in toetsweek): afspraken maken over je plan van aanpak => plan van aanpak half juni klaar!
15 juni 2016	<i>eerste beoordeling</i> ¹⁾
toetsweek oktober 2016	werkmiddag (bij je begeleider, voortgangsgesprek)
24-28 oktober 2016	<i>tweede beoordeling</i> ¹⁾
7-11 november 2016	profielwerkstukweek (deze of daaropvolgende week voortgangsgesprek)
woensdag 7 december 2016	presentatieavond profielwerkstukken ¹⁾
12-16 december 2016	<i>derde beoordeling</i> ¹⁾
donderdag 22 december 2016	inleveren profielwerkstuk ¹⁾
maandag 23 januari 2017	<i>vierde beoordeling en eindcijfer</i> ¹⁾

¹⁾ zie beoordelingslijsten achterin dit boekje

Inleiding

Het profielwerkstuk is een zelfstandig onderdeel van je schoolexamen. Je kunt het zien als een “meesterproef”, waarmee je aantoont dat je in staat bent een groter onderzoek zelfstandig tot een goed einde te brengen. Je gooit zagezegd al je kennis en vaardigheden in de strijd om te laten zien wat je waard bent.

Het is dus geen onderdeel van een bepaald vak, maar het is wel aan een vak gekoppeld. Je krijgt er een cijfer voor dat meetelt in het combinatiecijfer.

Je wordt bij je profielwerkstuk begeleid door een docent.

Overigens mag je het samen met één of meer andere leerlingen doen.

De naam profielwerkstuk is misschien wat misleidend. Je denkt al gauw aan een werkstuk van een aantal A4-tjes met een paar nietjes erdoor of een mooi kaftje eromheen. Dat kan, maar er zijn veel andere mogelijkheden. Het gaat in eerste instantie om het onderzoek dat je doet: stel je de goede vragen, vind je genoeg degelijke bronnen, hoe verwerk je die, blijf je goed op schema, enz. Uiteindelijk kan dat uitmonden in een videopresentatie, een concert, een schriftelijke presentatie, een PowerPointpresentatie, een musical, een technisch ontwerp, een kunstwerk, enz.

Een goed profielwerkstuk kost veel tijd: er staat 80 uur voor. In totaal ben je er als het goed is ongeveer een jaar lang regelmatig mee bezig. Het begon al in februari met de presentaties door je voorgangers ('s avonds voor ouders, leerlingen, belangstellenden) en het eindigt in januari volgend jaar met de presentatie van je eigen profielwerkstuk.

Ik wens je veel succes en plezier,
namens de docenten / begeleiders,

Ben Bakker, teamleider bovenbouw havo/vwo

Dit boekje

In dit boekje staan een heleboel dingen die voor je profielwerkstuk van belang zijn. Over hoe je het kunt aanpakken, wat er van je verwacht wordt, het tijdschema enz. Handig om steeds in je tas te hebben! Het staat als pdf ook in de ELO.

Vak en onderwerp

Je mag het profielwerkstuk bij elk van je vakken doen, behalve bij algemene natuurwetenschappen, maatschappijleer, CKV (wel bij kunstvak) en LO. Deze “kleine” vakken kun je wel kiezen in combinatie met een ander “groot” vak.

De keuze voor een vak is in principe aan jou. Maar omdat we een kleine school zijn (met weinig docenten per vak) kan dat betekenen dat een bepaalde docent teveel wordt belast. Daarom kan het voorkomen dat je niet bij het vak of de begeleider van je keuze wordt ingedeeld.

Het kiezen van je onderwerp is vrij. Hetzelfde onderwerp past trouwens ook vaak bij meerdere vakken. Achterin dit boekje staat voor de meeste vakken een aantal onderwerpen genoemd.

Als je eenmaal weet dat je het bijvoorbeeld voor het vak “economie” over “inflatie” wilt hebben, begint één van de belangrijkste fasen van je onderzoek: het bedenken van de hoofdvraag en de deelvragen.

Plan van aanpak

Vak(ken):
Onderwerp:
Datum:

Hoofdvraag	
Deelvragen	1 2 3 4 5 enz.
Hypothesen Verwach- tingen	
Werkwijze Methode	
Informatie- bronnen Hulpmiddelen	
Presentatie- vorm	
Tijdsplanning	

Begeleider:	
Opmerkingen:	
datum	GO-paraaf:

Hoofdvraag en deelvragen

Werkwijze om te komen tot een hoofdvraag: wat ga je onderzoeken?

Het opstellen van een goede hoofdvraag bij een onderwerp is leuk werk, maar ook lastig. Daarbij heeft een ondoordachte hoofdvraag of probleemstelling vaak tot gevolg dat een onderzoek vastloopt. Het is dus de moeite waard om goed stil te staan bij het opstellen van je hoofdvraag. Door onderstaande stappen te doorlopen kom je makkelijker tot een goede hoofdvraag.

- Interesse bepalen
- Waarnemen, constateren
- Beslissen waarover je meer wilt weten
- Beslissen welk type onderzoek je het beste kunt gebruiken
- Formuleren van je onderzoeksvraag

Stap 1: Interesse bepalen

Voor welke onderwerpen voor mogelijk onderzoek interesseer je je?

Noteer er enkele:

Welke van de onderwerpen spreekt je het meest aan en waarom?

Ik interesseer me voor omdat
.....enz.

Stap 2: waarnemen, constateren

Beschrijf het onderwerp dat je wilt onderzoeken. Geef aan op welke manier je door het onderwerp geraakt bent. Bijvoorbeeld doordat je iets opgemerkt, gezien of gehoord hebt. Op welke manier ben je met het onderwerp in aanraking gekomen?

Stap 3: beslissen waarover je meer wilt weten

Als je het onderwerp gekozen hebt, heb je nog geen probleemstelling. Vaak is een onderwerp nog te algemeen. Vandaar dat je preciezer na moet gaan waarover je meer te weten wilt komen. Weet je nog heel weinig van het onderwerp, zoek dan eerst wat informatie over het onderwerp op internet of in de bieb.

Probleemstelling formuleren

Zet je onderwerp in een cirkel. Geef in woorden rondom de cirkel aan waaraan je denkt bij dit onderwerp. Je noteert dus je associaties. Je kunt gebruik maken van de volgende vragen: hoe heb je er mee te maken?, wat weet je al van het onderwerp?, wat vind je er zelf van? Welke van de door jou genoteerde associaties spreekt je het meest aan voor verder onderzoek. Noteer er enkele.

Stap 4: beslissen welk type onderzoek je het best kunt gebruiken

Er zijn verschillende soorten onderzoeksvragen, die ieder bij een eigen type onderzoek horen. Een combinatie van verschillende soorten onderzoeken is heel goed mogelijk. Hieronder staan enige soorten onderzoeksvragen kort beschreven.

Onderzoeksvragen

“Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen....en..... ten aanzien van..... “
(*vergelijkend onderzoek*)

“Welke factoren/variabelen zijn/hebben/maken dat.....” (variabelen onderzoek)

“Wanneer noemen we iets.....” (definitieonderzoek)

“Welk beargumenteerd standpunt neem ik in bij...” (meningsvormend onderzoek)

“Wat zou ik moeten doen als...” (beslissingsgericht onderzoek)

“Is het zo dat.....” (hypothese toetsend onderzoek)

“Op grond van welke argumenten steun ik de stelling dat”(stellingbewijzend onderzoek)

“Waarom is....”	(verklarend onderzoek)
“Wat is het verband tussen....en.....?”	(relatieonderzoek)
“Hoe verklaar ik het verband tussen.... en.....”	(relatie-verklarend onderzoek)
“Wat gaat er gebeuren als.....?”	(voorspellend onderzoek)

Noteer 2 soorten onderzoeksvragen die passen binnen je onderwerp en aansluiten bij je voorlopige probleemstelling.

Stap 5: formuleren van je onderzoeksvraag

Maak van elk van de door jou uitgekozen associaties een nieuw web. Geef ook hier per associatie aan wat je daar bij denkt.

Welke onderdelen spreken je het meest aan voor verder onderzoek? Noteer er tenminste twee en ten hoogste vier.

FORMULEER NU HIERONDER JE VOORLOPIGE HOOFDVRAAG

Bronnen

Het vinden van goede bronnen is niet eenvoudig. De beste vindplaatsen zijn de mediatheek, de openbare bibliotheek en internet. Denk goed na over je zoekopdrachten, gebruik in je zoekopdrachten aanhalingstekens, + en -.

Let op de kwaliteit van de gevonden sites. Blogs zijn meestal van lagere kwaliteit dan sites van kranten of van overheidsinstellingen.

Vraag hulp aan je begeleider.

Beheren van je bronnen en je materiaal

Het opslaan van je gegevens en je teksten doe je in de ELO van Magister. Daar staan je gegevens veilig, want er wordt dagelijks een back-up gemaakt. Bovendien kun je er overal vandaan aan werken (het staat immers op internet) en kunnen degenen met wie je samenwerkt en je begeleider er ook bij.

Je begeleider maakt in de ELO bij de projecten een map met een aantal submappen.

Hoofdmap:

- pws-“je naam”

Submappen:

- bronnen
 - (daarin zet je een of meer Word-documenten met
 - lijsten van internetadressen (de volledige URL met daarbij een korte omschrijving van wat je er gevonden hebt)
 - lijst van gebruikte boeken (omschrijving ...)
 - lijst van gebruikte kranten- en tijdschriftenartikelen (omschrijving ...)
 - tekstbestanden die je wilt gebruiken
- eigen werk
 - (je eigen teksten, onderdeel van je profielwerkstuk)

- begeleider
(afspraken met je begeleider, je beoordelingsformulier)

Verder maakt je begeleider in Magister een opdracht aan, waar je het uiteindelijke eindproduct moet inleveren.

Planning

Als je een ingewikkelde en uitgebreide opdracht zoals een profielwerkstuk moet gaan uitvoeren, moet je gaan nadenken over hoe je de tijd die ervoor staat gaat besteden. Het is prettig als je aan het einde van je opdracht niet te veel tijd over hebt, want dan moet je misschien een aanvullende opdracht doen; het is heel onplezierig als je tijd tekort komt. Dit betekent dat je een planning moet gaan maken:

Schrijf op wat je al weet m.b.t. de planning:

- data; keuzemomenten, beoordelingsmomenten, wanneer begin je, wanneer het klaar moet zijn
- schat je tijdsinvestering voor zoveel mogelijk onderdelen van je profielwerkstuk
- hoofd- en deelvragen bedenken, plan van aanpak maken, informatie zoeken, iets “doen”: onderzoek, literatuur onderzoek, iets maken, schrijven, afronden, presentatie maken...
- bedenk op welke tijden je gedurende de schoolweek of weekenden er aan zou willen/kunnen werken. Als je al die uren optelt, klopt het dan met het totaal aantal gewenste uren?
- maak een tijdbalk waarin je zoveel mogelijk onderdelen vast invult.

Presentatievormen

○ Creatieve producten	○ Opdracht voor andere leerlingen	○ Verslag
○ Schriftelijk verslag	○ PowerPoint	○ Videoreportage
○ Debat	○ Mondelinge presentatie	○ Website
○ Krant	○ Toneelstuk	○ Workshop
○ Lied		

Schriftelijk verslag

De presentatievorm die het meeste gekozen wordt is het schriftelijk verslag. Hier vind je enkele eisen waaraan een schriftelijk verslag moet voldoen.

Houd je stijl zo eenvoudig mogelijk. Geen ambtenarenstijl met ingewikkelde woorden en zinsconstructies waar de lezer nauwelijks iets van begrijpt. Gebruik ook geen populaire taal.

Voor de omvang van een schriftelijk verslag geldt lang niet altijd het principe 'hoe dikker, hoe beter'. Integendeel: in de beperking toont zich de meester. Richtlijn voor de omvang van een schriftelijk verslag voor een profielwerkstuk is 3200 tot 6000 woorden (10 tot 15 pagina's). Bespreek het met je begeleider.

structuur

Schriftelijke verslagen (een onderzoeksverslag, een recensie, een artikel en dergelijke) kennen in het algemeen een tamelijk vaststaande structuur.

titelpagina

De titel moet kort en krachtig de inhoud karakteriseren. Kort wil zeggen: minder dan tien woorden. Gebruik geen afkortingen in de titel. Zorg voor een titel die past bij je tekst en probeer een pakkende titel te verzinnen, dat daagt de lezers uit om te gaan lezen.

Op de titelpagina staat achtereenvolgens vermeld:

- titel (eventueel met ondertitel);
- voor- en achternaam van de schrijver(s);
- profiel en vakken;
- school en klas;
- naam begeleider(s);
- datum.

inhoudsopgave

De inhoudsopgave geeft in een notendop de opbouw van de tekst weer. Hiernaast zie je een voorbeeld.

Inhoudsopgave		
Inleiding		
1	Beschrijving van het onderzoek	2
1.1	Onderzoeksopzet	3
1.2	De steekproef	4
	...	
2	Resultaten	8
2.1		9
	...	
3	Samenvatting	14
Literatuurlijst		
Bijlagen		
Bijlage 1	Plan van aanpak	
Bijlage 2	Vragenlijst	
Bijlage 3	

inleiding

In de inleiding wordt de lezer geïnformeerd over:

- het onderwerp,
- de onderzoeksvragen of hypothesen.

In de inleiding wijs je op de achtergrond of het belang van het onderwerp en de onderzoeksvragen. Eventueel kun je daar nog een korte omschrijving van centrale begrippen aan toevoegen.

Verder is het gebruikelijk in de inleiding de opbouw van de tekst per hoofdstuk aan te geven.

De definitieve versie van de inleiding schrijf je pas als de indeling en de inhoud van het verslag vastligt.

Daarnaast zet je in de inleiding bijv.:

- een persoonlijke noot over hoe je tot de keuze van het onderzoek bent gekomen;
- een dankbetuiging aan mensen die aan de totstandkoming hebben bijgedragen: geïnterviewde personen, proefpersonen, de begeleidende docent, enzovoort;
- de tevredenheid over de samenwerking met medeleerlingen.

Wanneer je het profielwerkstuk samen met een ander hebt uitgevoerd, zet je in de inleiding de individuele bijdragen aan het onderzoek en de geschreven tekst.

hoofdttekst

De hoofdttekst is meestal opgebouwd uit hoofdstukken die weer onderverdeeld zijn in paragrafen. Houd de titels van de hoofdstukken en paragrafen kort en zorg ervoor dat de titel de essentie weergeeft van het betreffende hoofdstuk of de betreffende paragraaf.

Vanzelfsprekend zijn de titels identiek aan die in de inhoudsopgave. Als je een proef of experiment doet, beschrijf je dit volgens de indeling van een "verslag" (info bij de docenten exacte vakken).

Wanneer je literatuur over het onderwerp hebt bestudeerd, kun je een stuk tekst van een andere schrijver in je eigen woorden weergeven. Dit noemt men **parafraseren**. Na een parafraze moet tussen haakjes worden vermeld van wie en uit welk jaar de brontekst afkomstig is.

Citeren is het letterlijk overnemen van andermans tekst. Soms is het gewenst een stukje tekst uit de (vak)literatuur letterlijk over te nemen. Een citaat plaats je altijd tussen aanhalingstekens, gevolgd door een vermelding tussen haakjes van de naam van de schrijver en het verschijningsjaar. Als er in je werkstuk echter stukken tekst staan die afkomstig zijn van bronnen zonder bronvermelding - dat is **plagiat** - leidt dat tot puntenaftrek en in zware gevallen tot een 1 als beoordeling.

Tabellen en figuren zijn uitstekende middelen om overzichtelijk en compact een hoeveelheid informatie aan de lezer aan te bieden. Ze moeten worden voorzien van een volgnummer en

een titel. Wanneer een tabel of figuur niet door jezelf is opgesteld, moet je de bron vermelden. In de tekst zelf verwijst je naar de figuur of tabel.

Het is gebruikelijk de hoofdtekst af te sluiten met één of enkele conclusies. Sluit in de conclusie zo goed mogelijk aan bij de onderzoeksvragen in de inleiding. De conclusie is als het ware het antwoord op de onderzoeksvragen.

samenvatting

In de samenvatting komt geen nieuwe informatie meer aan bod. De samenvatting is een korte, kernachtige weergave van de inhoud van de hoofdtekst met onder meer de hoofdconclusies van het onderzoek. Hierbij horen zowel positieve als negatieve conclusies. Het is namelijk even belangrijk om te concluderen dat bepaalde problemen beter anders aangepakt hadden kunnen worden als om de succesvolle onderdelen van het werk te vermelden. Verder geef je ideeën voor verbeteringen en/of uitbreidingen aan.

literatuurlijst / bronnenlijst

De literatuurlijst is alfabetisch naar eerste auteur gerangschikt. Wanneer meer auteurs een boek hebben geschreven moet je de achternamen van alle auteurs voluit vermelden. De rangorde van verschillende publicaties van één auteur gebeurt chronologisch.

In een literatuurverwijzing naar een *boek* neem je achtereenvolgens op: achternaam auteur, voorletter(s), jaar van uitgave (tussen haakjes), titel en eventuele subtitel, eerstgenoemde plaats van vestiging van de uitgever, uitgever.

De literatuurverwijzing voor *kranten- of tijdschriftartikelen* ziet er als volgt uit: achternaam auteur(s), voorletter(s), jaar van uitgave (tussen haakjes), titel en eventuele subtitel artikel, naam van de krant / het tijdschrift, datum / nummer van de jaargang, begin- en eindpagina. Bij bronnen, gevonden op het internet, vermeld je de volledige URL met daarbij een korte omschrijving.

bijlagen

In een bijlage kan informatie worden opgenomen die voor de lezer de moeite waard is, maar te gedetailleerd is om in de hoofdtekst op te nemen. Bijvoorbeeld een samenvatting van een interview, gebruikte vragenlijsten, uitgebreide tabellen of een verstuurde brief. In het algemeen geldt: beperk het aantal bijlagen.

typografische verzorging

Het verslag moet duidelijk leesbaar zijn en is gemaakt met behulp van een tekstverwerker. Let goed op je spelling en het gebruik van leestekens. Vaak zal de spellingscontrole in je tekstverwerkingsprogramma niet alle fouten eruit halen. Lees daarom je eigen teksten altijd nauwkeurig door en laat je tekst ook door iemand anders lezen voordat je deze definitief bij je docent inlevert.

Je kunt met illustraties werken om je verhaal verder te onderbouwen of te verlevendigen: tabellen, grafieken, grafische kaarten, citaten, foto's, cartoons en dergelijke. Zorg ervoor dat de illustraties functioneel zijn en zorg voor een juiste bronvermelding.

Logboek

Het logboek volgt het hele proces van het maken van het profielwerkstuk.
Dit betekent dat je elke keer dat je iets doet aan je profielwerkstuk hierover ook iets in je logboek moet opschrijven.

- Elke keer schrijf je de datum en de hoeveelheid tijd die je ermee bezig bent geweest op en verder houd je bij:
- wat doe je
- wat lukt wel / niet
- welke keuzes maak je, wat ga je eventueel veranderen
- met wie overleg je en waarover
- klopt je planning nog en hoe pas je die eventueel aan

Probeer het zo concreet mogelijk op te schrijven!

datum	tijd (uren)	wat gedaan / wat lukte wel of niet / welke keuzes gemaakt / overlegd met / planning evt. aangepast

Authenticiteitsverklaring

Hierbij verklaar ik dat ik mijn profielwerkstuk geheel zelf heb gemaakt.

datum: handtekening:

Inleveren

Het verslag lever je zowel via de opdracht in Magister als geprint in, uiterlijk op de inleverdatum.

Beoordeling

Je profielwerkstuk wordt beoordeeld volgens de beoordelingsformulieren op de volgende bladzijden.

- Het profielwerkstuk start in het voorexamenjaar met vak- en onderwerpkeuze en het plan van aanpak
- 15 Juni wordt de voorbereiding van het onderzoek (het plan van aanpak) beoordeeld (eerste beoordeling).

Eerste beoordeling: datum: (1 decimaal, gewing 10)

- In blok 1 vinden voortgangsgesprekken plaats (op initiatief van de leerling of van de begeleider). De leerling laat daarin de stand van zaken zien aan de hand van het logboek. De begeleider geeft advies over het vervolg.
- Aansluitend wordt het proces beoordeeld (tweede beoordeling).

Tweede beoordeling: datum: (1 decimaal, gewing 30)

- In november staan vier dagen geheel in het teken van het profielwerkstuk (er zijn dan geen lessen)
- In december is er een openbare presentatieavond van de profielwerkstukken. De leerling verzorgt een mondelinge presentatie, een posterpresentatie of (in overleg) een andere presentatie. Een jury beoordeelt de presentaties.
- De begeleider geeft de derde beoordeling op basis van de verzorgde presentatie.

Derde beoordeling: datum: (1 decimaal, gewing 10)

- In december moet het profielwerkstuk ingeleverd worden. Daarop volgt de vierde beoordeling.
- Een leerling die de inleverdeadline niet haalt, krijgt voor elke kalenderdag dat hij het profielwerkstuk te laat inlevert voor de vierde beoordeling twee scorepunten aftrek. Als het profielwerkstuk op de dag voor de kerstvakantie nog niet is ingeleverd wordt voor de vierde beoordeling het cijfer "1" toegekend.

Vierde beoordeling: datum: (1 decimaal, gewing 50)

- Het eindcijfer volgt uit de vier beoordelingen. De docent geeft ca. 10 schooldagen nadat het werkstuk is ingeleverd zijn eindoordeel.

Eindcijfer: **datum:** (heel cijfer, onderdeel van het combinatiecijfer op je diploma)

Begeleider:

Datum: Handtekening:

Een onvoldoende voor de eerste, tweede of vierde beoordeling kan worden herkanst volgens de herkansingsregeling.

Eerste beoordeling (voorbereiding)

	slecht 0	onvoldoende 1	voldoende 2	goed 3	zeer goed 4	weging	score
Opzet onderzoek							
Onderwerp	Het onderwerp is te breed of te smal. Het is nauwelijks afgebakend	Eén van de vorige is in orde.	Het onderwerp is helder, maar het is niet precies duidelijk hoe het is begrensd	Het onderwerp is helder, en goed afgebakend	Het onderwerp is helder, goed afgebakend en past in de beschikbare tijd	1x	
Onderzoeksvraag	De onderzoeksvraag is slecht geformuleerd. De onderzoeksvraag heeft weinig diepgang.	Eén van de vorige is in orde.	De onderzoeksvraag is juist geformuleerd.	De onderzoeksvraag is juist geformuleerd en van voldoende vakinhoudelijk niveau	De onderzoeksvraag is goed geformuleerd (specifiek en open) en van uitstekend vakinhoudelijk niveau.	1x	
Deelvragen	De deelvragen zijn slecht geformuleerd. Inhoudelijk overlappen de deelvragen elkaar, of er missen stukken	Eén van de vorige is in orde.	De deelvragen zijn juist geformuleerd. Er is wel enigszins sprake van overlap of onvolledigheid.	Drie van de vier volgende zijn in orde	De deelvragen zijn helder qua formulering. Ze zijn complementair. Ze dekken de hoofdvraag helemaal maar overlappen elkaar niet. Alle relevante onderwerpen worden genoemd.	1x	
Keuze onderzoeksactiviteiten	De gekozen onderzoeksactiviteiten (praktisch werk en literatuurstudie) sluiten nauwelijks aan op de onderzoeksvragen	De gekozen onderzoeksactiviteiten sluiten redelijk aan op de onderzoeksvragen	De gekozen onderzoeksactiviteiten sluiten goed aan op de onderzoeksvragen	De gekozen onderzoeksactiviteiten sluiten goed aan op de onderzoeksvragen. Bijna alles wordt afgedekt	De gekozen onderzoeksactiviteiten sluiten goed aan op de onderzoeksvragen; ze leveren een volledig antwoord erop	1x	
Werkplan (plan van aanpak)	Er is geen werkplan gemaakt, of het is erg onvolledig	Er is een redelijk volledig werkplan gemaakt	Het werkplan is volledig, maar niet erg gedetailleerd en realistisch	Het werkplan is volledig en één van de twee volgende is ook in orde	Het werkplan is volledig (1), gedetailleerd (2) en realistisch (3) zowel qua tijd als qua activiteiten	2x	
Creativiteit en originaliteit	Alle ideeën zijn vanuit de begeleider gekomen	De invulling van het onderzoek is erg voor de hand liggend, en deels door de begeleider aangedragen	Er is veel gebruik gemaakt van eigen ideeën	De invulling van het onderwerp is erg origineel, er is veel eigen inbreng	Het onderwerp is origineel, verrassend en creatief ingevuld door de leerlingen	1x	
Communicatie met begeleider (docenten en evt. anderen)	Er is nauwelijks contact geweest met de begeleider, alle initiatieven kwamen vanuit de begeleider, afspraken werden vaak niet nagekomen	Er is nauwelijks contact geweest met de begeleider, wisselend initiatief, afspraken werden soms niet nagekomen	Er is regelmatig contact geweest met de begeleider, wisselend initiatief, afspraken werden nagekomen	Twee van de drie volgende zijn in orde	Er is veelvuldig en constructief met de begeleider gecommuniceerd. Het initiatief kwam vanuit de leerlingen. De afspraken zijn altijd nagekomen	1x	
						totaalscore	
						cijfer eerste beoordeling: $\text{totaalscore}/32 \times 9 + 1$ (1 decimaal)	B1

Tweede beoordeling (proces)

	slecht 0	onvoldoende 1	voldoende 2	goed 3	zeer goed 4	weging	score
Uitvoering onderzoek							
Bronnen	De bronnen dekken de benodigde informatie niet	Eén van de vier laatste is in orde	Twee van de vier laatste zijn in orde	Drie van de vier volgende zijn in orde	De gebruikte bronnen zijn divers, betrouwbaar, bevatten alle benodigde informatie en overstijgen het niveau van het voortgezet onderwijs	2x	
Opzet praktisch werk (indien van toepassing)	Het praktisch werk is onnauwkeurig voorbereid en de veiligheidsvoorschriften zijn niet meegenomen	Eén van de volgende is in orde	Het praktisch werk is redelijk nauwkeurig voorbereid. Apparatuur en gereedschappen zijn zorgvuldig gekozen	Het praktisch werk is erg nauwkeurig en veilig voorbereid. Apparatuur en gereedschappen zijn zorgvuldig gekozen, mensen zijn benaderd	Het voorgaande, en alle benodigde afspraken zijn gemaakt	1x	
Planning en samenwerking							
Planning	De planning is niet realistisch. Naleving van de planning bleek erg moeilijk. Afwijkingen van de planning werden niet gemotiveerd	De planning is realistisch en is zoveel mogelijk nageleefd. Eén van de twee andere uit de volgende kolom is ook in orde	De planning is realistisch en is zoveel mogelijk nageleefd. Afwijkingen van de planning werden niet altijd gemotiveerd. Onverwachte hindernissen zorgden voor problemen	De planning is realistisch en werd nageleefd. Eén van de twee andere uit de volgende kolom is ook in orde	De planning is realistisch en werd nageleefd. Afwijkingen van de planning werden altijd gemotiveerd. Bij onverwachte hindernissen werd flexibel opgetreden	1x	
Taakverdeling	Er is geen sprake van een heldere taakverdeling	Een van de vier laatste is in orde	Twee van de vier laatste zijn in orde	Drie van de vier laatste zijn in orde	Er is sprake van een heldere taakverdeling (1), een evenwichtige werkverdeling (2), een goede onderlinge communicatie (3) en een efficiënte invulling van taken (4)	1x (0x)	
Communicatie met begeleider (docenten en evt. anderen)	Er is nauwelijks contact geweest met de begeleider, alle initiatieven kwamen vanuit de begeleider, afspraken zijn vaak niet nagekomen	Er is nauwelijks contact geweest met de begeleider, wisselend initiatief, afspraken werden soms niet nagekomen	Er is regelmatig contact geweest met de begeleider, wisselend initiatief, afspraken werden meestal nagekomen	Twee van de drie volgende zijn in orde	Er is veelvuldig en constructief met de begeleider gecommuniceerd, initiatief kwam vanuit de leerlingen, afspraken zijn altijd nagekomen	1x	

Tweede beoordeling (proces) (vervolg)

	slecht 0	onvoldoende 1	voldoende 2	goed 3	zeer goed 4	weging	score	
Inzet en zelfstandigheid								
Inzet	De betrokkenheid bij het onderzoek is minimaal, de inzet is slecht	De betrokkenheid bij het onderzoek is matig, de inzet is matig	Er is met betrokkenheid gewerkt, de inzet is voldoende	Eén van de volgende is in orde	Er is met veel inzet en betrokkenheid gewerkt, Leerlingen hebben elkaar en anderen gestimuleerd	1x		
Sturing	Er was veel sturing van de begeleider nodig, het lukte nauwelijks om zelf oplossingen voor problemen te bedenken	Eén van de volgende is in orde	Er was een normale (gemiddelde) hoeveelheid sturing nodig. Er werd soms zelf naar oplossingen gezocht	Er was weinig sturing nodig, leerlingen hebben zelf oplossingen gezocht voor problemen	Het voorgaande maar er werd wel over gecommuniceerd met de begeleider	1x		
Reflectie	De leerlingen stonden niet open voor kritiek	De leerlingen vonden het moeilijk om met kritiek om te gaan	Op kritiek werd goed gereageerd. Het reflectieve vermogen is nog in ontwikkeling	Eén van de volgende is in orde	Op kritiek werd volwassen gereageerd. Het reflectieve vermogen van de leerlingen is groot	1x		
Logboek. Let op: het logboek wordt individueel bijgehouden, ook als je samenwerkt!!								
Opzet	Het logboek is onoverzichtelijk en niet volledig	Eén van de volgende is in orde	Het logboek is redelijk gestructureerd en nagenoeg volledig	Twee van de drie volgende zijn in orde	Het logboek is zeer gestructureerd, overzichtelijk en volledig	1x		
Inhoud	Het logboek laat nauwelijks iets zien van de keuzes die gemaakt zijn. Het logboek is nauwelijks gebruikt in de communicatie met de begeleider	Eén van de volgende is in orde	Het logboek geeft in grote lijnen het "denken" van de leerling weer. Het logboek is ook ingezet bij de communicatie met de begeleider	Eén van de volgende is in orde	Het logboek geeft duidelijk inzicht in de keuzes die gemaakt zijn en de overwegingen die daarbij een rol hebben gespeeld. Het logboek is veelvuldig ingezet bij de communicatie met de begeleider	2x		
					totaalscore			
				cijfer tweede beoordeling: $\text{totaalscore}/48 \times 9 + 1$ (1 decimaal) delen door 44 voor leerlingen die alleen werken			B2	

Derde beoordeling (presentatieavond) In voorkomende gevallen kan in overleg door de begeleider een aangepast beoordelingsschema worden gebruikt!

Mondelinge presentatie	onvoldoende 0	voldoende 1	goed 2	weging	score
Opbouw en afwisseling	De presentatie hangt als los zand aan elkaar	Er is sprake van een inleiding een middendeel en een conclusie	Er is sprake van een duidelijke opbouw met aandacht voor verschillen in voorkennis en interesse	1 x	
Planning samenwerking	De presentatie verloopt chaotisch. De sprekers spelen niet op elkaar in.	Er zijn duidelijke afspraken gemaakt over de opbouw en over de wederzijdse rollen	De sprekers vullen elkaar op geplande en onverwachte momenten goed en vlot aan	1 x (0 x)	
Helderheid	Het lukt de sprekers niet hun verhaal over te brengen	Het verhaal komt redelijk duidelijk over	Het verhaal is glashelder	1 x	
Omgang met publiek	Het publiek speelt geen enkele rol	Het publiek is in de gelegenheid vragen te stellen	Er is in de presentatie een actieve rol aan het publiek toegedacht en er wordt goed op de reacties ingespeeld	1 x	
Gebruik hulpmiddelen	Er worden geen hulpmiddelen gebruikt	Het verhaal wordt enigszins ondersteund met aanvullend materiaal	Er wordt op een doordachte en effectieve manier gebruik gemaakt van hulpmiddelen bij de presentatie.	1 x	
				totaalscore	
				cijfer derde beoordeling: $\text{totaalscore}/10 \times 9 + 1$ (1 decimaal) delen door 8 voor leerlingen die alleen presenteren	B3

of:

Posterpresentatie	onvoldoende 0	voldoende 1	goed 2	weging	score
De poster	De poster ziet er niet verzorgd uit	De poster ziet er redelijk verzorgd uit en bevat de hoofdpunten van het onderzoek.	De poster ziet er goed verzorgd uit en geeft een helder beeld van (de resultaten van) het onderzoek	2 x	
Planning samenwerking	De toelichting op de poster is chaotisch. De leerlingen spelen niet op elkaar in.	Er zijn duidelijke afspraken gemaakt over de opbouw en over de wederzijdse rollen	De sprekers vullen elkaar op geplande en onverwachte momenten goed en vlot aan	1 x (0x)	
Helderheid	Het lukt de sprekers niet hun verhaal over te brengen	Het verhaal komt redelijk duidelijk over	Het verhaal is glashelder	1 x	
Omgang met publiek	Het publiek speelt geen enkele rol	Het publiek is in de gelegenheid vragen te stellen	Er is in de presentatie een actieve rol aan het publiek toegedacht en er wordt goed op de reacties ingespeeld	1 x	
				totaalscore	
				cijfer derde beoordeling: $\text{totaalscore}/10 \times 9 + 1$ (1 decimaal) delen door 8 voor leerlingen die alleen presenteren	B3

Vierde beoordeling (eindproduct)

	slecht 0	onvoldoende 1	voldoende 2	goed 3	zeer goed 4	weging	score
Logboek. Let op: het logboek wordt individueel bijgehouden, ook als je samenwerkt!!							
Inhoud	Het logboek laat nauwelijks iets zien van de keuzes die gemaakt zijn. Het logboek is nauwelijks gebruikt in de communicatie met de begeleider	Eén van de twee volgende is in orde	Het logboek geeft in grote lijnen het "denken" van de leerling weer. Het logboek is ook ingezet bij de communicatie met de begeleider	Eén van de twee volgende is in orde	Het logboek geeft duidelijk inzicht in de keuzes die gemaakt zijn en de overwegingen die daarbij een rol hebben gespeeld. Het logboek is veelvuldig ingezet bij de communicatie met de begeleider	2x	
Verzorging							
Aantrekkelijkheid	Het werkstuk ziet er slecht verzorgd uit. Het nodigt niet uit tot lezen	Eén van de vorige is wel in orde	Het werkstuk ziet er verzorgd uit	Het werkstuk ziet er zeer verzorgd uit	Het werkstuk ziet er zeer verzorgd uit en is uitnodigend om te lezen	1x	
Afwerking	De lay-out is rommelig (de indeling in alinea's of hoofdstukken is b.v. onduidelijk of onlogisch) De tekst is soms niet goed leesbaar of de afbeeldingen, tabellen of grafieken zijn slecht zichtbaar	Twee van de drie volgende zijn in orde	De lay-out is redelijk helder. De tekst is goed leesbaar. De afbeeldingen, grafieken en tabellen zijn goed zichtbaar	De lay-out is erg helder, de tekst is goed leesbaar, de afbeeldingen, grafieken en tabellen zijn goed zichtbaar. Het geheel is netjes afgewerkt	De lay-out is erg helder. De tekst is goed leesbaar. Alles is goed zichtbaar en netjes en mooi afgewerkt	1x	
Stroomlijning	Pagina's en hoofdstukken zijn niet genummerd. In de tekst wordt niet altijd naar afbeeldingen, tabellen en grafieken verwezen en deze zijn niet voorzien van een bijschrift	Twee van de drie volgende zijn in orde	Pagina's en hoofdstukken zijn genummerd en de inhoudsopgave klopt. In de tekst wordt meestal naar afbeeldingen, tabellen en grafieken verwezen. Zij zijn meestal voorzien van een bijschrift	Pagina's, paragrafen en hoofdstukken zijn genummerd en de inhoudsopgave klopt. En één van de twee andere punten uit de volgende kolom is ook in orde	Pagina's, paragrafen en hoofdstukken zijn genummerd en de inhoudsopgave klopt. In de tekst wordt altijd naar afbeeldingen, tabellen en grafieken verwezen. Zij zijn altijd voorzien van een bijschrift	1x	
Inhoud							
Structuur op niveau van werkstuk	De opbouw van het werkstuk is niet helder. Een rode draad ontbreekt: de afzonderlijke delen sluiten niet op elkaar aan	Twee van de drie volgende zijn in orde	Het werkstuk is opgebouwd uit een inleiding, een middenstuk en een einde. Er is een rode draad. De afzonderlijke delen sluiten niet altijd goed op elkaar aan	De structuur is helder: er is een inleiding volgens voorschrift, een geordend middenstuk en een samenvattend einde. En één van de twee andere punten uit de volgende kolom is ook in orde	De structuur is helder: er is een inleiding volgens voorschrift, een geordend middenstuk en een samenvattend einde. De afzonderlijke delen sluiten goed op elkaar aan. Er is een duidelijke rode draad	1x	

Vierde beoordeling (eindproduct) (vervolg)

	slecht 0	onvoldoende 1	voldoende 2	goed 3	zeer goed 4	weging	score
Structuur op niveau van hoofdstuk en paragraaf	De hoofdstukken en paragrafen zijn ongestructureerd. Het verhaal springt van de hak op de tak	Eén van de volgende is in orde	De hoofdstukken en paragrafen zijn redelijk duidelijk qua structuur. Elk onderdeel is een afgerond geheel	De hoofdstukken en paragrafen zijn zeer duidelijk qua structuur. En één van de twee andere uit de volgende kolom zijn ook in orde	De hoofdstukken en paragrafen zijn zeer duidelijk qua structuur. Het verhaal wordt stap voor stap opgebouwd. Ze overlappen elkaar niet en verwijzen indien nodig naar elkaar.	1x	
Taalgebruik	De tekst is niet in eigen woorden geschreven. Het taalgebruik is te simpel of juist te ingewikkeld	Eén van de volgende is in orde	De tekst is in eigen woorden geschreven en redelijk duidelijk. Het taalgebruik is redelijk goed	De tekst is duidelijk en in eigen woorden geschreven. Het taalgebruik is goed	De tekst is duidelijk en in eigen woorden geschreven. Het taalgebruik is goed en sluit goed aan bij de doelgroep.	1x	
Inhoudelijk	De onderzoeksvraag en de deelvragen worden niet of maar ten dele beantwoord. De conclusies sluiten niet goed aan bij de onderzoeksvraag	Eén van de volgende is in orde	De onderzoeksvraag en de deelvragen worden grotendeels beantwoord. De conclusies sluiten grotendeels bij de onderzoeksvraag aan	De onderzoeksvraag en de deelvragen worden volledig beantwoord.	De onderzoeksvraag en de deelvragen worden volledig beantwoord. De conclusies volgen uit het voorgaande sluiten goed aan bij de onderzoeksvraag	5x	
Tabellen en grafieken	De resultaten worden niet of slecht gepresenteerd. Tabellen en grafieken worden niet in de tekst toegelicht	De resultaten zijn over het algemeen helder weergegeven.	De resultaten zijn over het algemeen helder weergegeven. Tabellen en grafieken worden meestal in de tekst toegelicht.	Alle resultaten zijn helder weergegeven m.b.v. tabellen en grafieken. Zij worden meestal toegelicht in de tekst	Alle resultaten zijn helder weergegeven m.b.v. tabellen en grafieken. Zij worden altijd toegelicht in de tekst	2x	
Kritische houding	Een kritische houding ten aanzien van bronnen en resultaten ontbreekt. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen feiten en meningen	Bronnen en ook eigen resultaten worden soms kritisch behandeld	Bronnen en ook eigen resultaten worden soms kritisch behandeld. Er wordt soms wel onderscheid gemaakt tussen feiten en meningen	Bronnen en eigen resultaten worden kritisch behandeld. Er is duidelijk onderscheid gemaakt tussen feiten en meningen.	Bronnen en eigen resultaten worden kritisch behandeld. Er is duidelijk onderscheid gemaakt tussen feiten en meningen. Er is een foutenanalyse gemaakt	2x	
Betrouwbaarheid (indien van toepassing)	Het is niet of nauwelijks vastgelegd hoe het praktisch werk is uitgevoerd en/of er zijn te weinig data verzameld	Eén van de twee volgende is in orde	Het praktisch werk is ongeveer reproduceerbaar. Er zijn voldoende data verzameld voor een betrouwbaar resultaat	De vorige kolom en één van de twee uit de volgende kolom is in orde	Het praktisch werk is precies reproduceerbaar. Er zijn ruim voldoende data verzameld voor een betrouwbaar resultaat	1x	
Afbeeldingen	De afbeeldingen voegen inhoudelijk niets (of weinig) toe aan de tekst. Of er missen verhelderende afbeeldingen	Eén van de twee volgende kolom is in orde	De afbeeldingen voegen inhoudelijk iets toe aan de tekst. De essentiële afbeeldingen zijn er	De afbeeldingen zijn zorgvuldig gekozen en geven heldere, aanvullende informatie	De afbeeldingen zijn zorgvuldig gekozen en geven heldere, aanvullende informatie. Er zijn er niet te veel en ook niet te weinig	1x	

Vierde beoordeling (eindproduct) (vervolg)

	slecht 0	onvoldoende 1	voldoende 2	goed 3	zeer goed 4	weging	score
Bronnen	De bronvermelding is onvolledig		De bronvermelding is redelijk volledig. Er is een bronnenlijst en van de meeste tekstdelen is duidelijk wat de bron is	De bronvermelding is redelijk volledig. En één van de twee uit de volgende kolom is in orde	De bronvermelding is volledig: alle bronnen staan zowel in de tekst als in de bronnenlijst. Alle citaten zijn ook voorzien van een bronvermelding	1x	
Communicatie met begeleider (docenten en evt. anderen)	Er is nauwelijks contact geweest met de begeleider, alle initiatieven kwamen vanuit de begeleider, afspraken zijn vaak niet nagekomen	Er is nauwelijks contact geweest met de begeleider, wisselend initiatief, afspraken werden soms niet nagekomen	Er is regelmatig contact geweest met de begeleider, wisselend initiatief, afspraken werden meestal nagekomen	Twee van de drie volgende zijn in orde	Er is veelvuldig en constructief met de begeleider gecommuniceerd, initiatief kwam vanuit de leerlingen, afspraken zijn altijd nagekomen	1x	
					totaalscore		
				cijfer vierde beoordeling: $\text{totaalscore} / 84 \times 9 + 1$ (1 decimaal)			B4

Berekening eindcijfer:

$(10 \times B1 + 30 \times B2 + 10 \times B3 + 50 \times B4) : 100 = \text{eindcijfer}$ (afroonden op een geheel getal)

Onderwerpen per vak

Nederlands

aan docent vragen

Engels

Zoals bij elke taal kun je een onderscheid maken tussen taalkundige en letterkundige onderwerpen als je het over profielwerkstukken hebt die dicht bij de taal (moeten) blijven.

Een paar voorbeelden van taalkundige onderwerpen:

- Ontstaansgeschiedenis van de Engelse taal
- De invloed van het Frans op de Engelse taal
- Verschillen tussen Amerikaans en Brits Engels

Een paar voorbeelden van letterkundige onderwerpen:

- Relatie tussen (Engelse) literatuur en beeldende kunst
- Beschouwing over moderne (Engelse) poëzie
- Vrouwenliteratuur in de negentiende eeuw

Afgeleide onderwerpen betreffende de geschiedenis, cultuur en invloed van Engelstalige landen, een paar voorbeelden:

- De Engelse monarchie
- De invloed van The Beatles op moderne muziek
- De rol van het Engels in het Nederlandse vervolgonderwijs
- De vervanging van het Nederlands door het Engels in het zakenleven

Duits

aan docent vragen

Frans

Er zijn drie « grote onderzoeksvelden » : Literatuur - Taalkunde - Civilisation

Bij literatuur kun je denken aan:

1. Stromingen in de literatuur (zie ook kunstgeschiedenis). Denk aan: de romantiek, de middeleeuwen, hedendaagse literatuur. Literatuur en ideeën (filosofie).
2. Auteurs : La Fontaine, Molière, Flaubert of meer recente auteurs: Pennac, Northom etc.
3. Boeken: bespreken van een boek, meerdere boeken ; vergelijken van de roman de Renard met de Nederlandse versie.....
4. Film: geschiedenis van de film, een boek met de verfilming ernaast.

Taalkunde: bestuderen van de oorsprong van de Franse taal, de veranderingen in de taal, de verschillen tussen talen....

Studie van bepaalde woorden in de Franse taal, vergelijking met andere talen.

Verschillen in de Franse taal in verschillende landen (België, Canada...)

Dialecten.

De plaats van het Frans in de wereld (geschiedenis)

Civilisation: dit kan een hedendaags "probleem" zijn: politiek, sociaal, de houding van Fransen t.o.v. oud-koloniën. Een geschiedkundig onderdeel is ook goed mogelijk. Denk aan "la grande guerre", mei 1968.

kunst

MODE

- o modebladen
- o groepsculturen/groepsdwang
- o smaak
- o maakbaarheid lichaam
- o ideaalbeelden
- o invloeden op mode
- o couturiers
- o modellen
- o rolmodellen
- o uiterlijk/innerlijk
- o mode maken/stylen
- o kledingculturen op school
- o modebeeld op straat (Texel/Ned./Europa)

FILM/THEATER

- o entertainment of statement
- o V.S./ Europa
- o mode in films
- o goed en slecht versus mooi en lelijk
- o maken film/ docu/ clip/ theater
- o manieren van acteren
- o Dogma 95
- o film en commercie

MUZIEK

- o componeren/ uitvoeren muziekstuk
- o muzieksmaak jongeren/volwassenen
- o relatie muzieksmaak/uiterlijk
- o muziek in films
- o muziek in reclames
- o idolen
- o invloeden op muzieksmaak
- o muziek downloaden
- o muzieksmaak op school
- o invloeden klassiek op pop

BEELDENDE KUNST

- o zelf kunst scheppen / fotografie
- o kunst in de huiskamer
- o geldwaarde kunst
- o fotografie
- o romantiek
- o perspectief
- o oorspronkelijkheid
- o esthetiek
- o agressie in de kunst
- o naakt of bloot

geschiedenis

OUDHEID (- tot 500)

- De Griekse stadstaten
- Griekse sagen: mythe of werkelijkheid?
- Echnaton een nieuwe Farao?
- De Hittieten
- De Romeinen in Nederland
- De oorsprong van het Jodendom
- De oorsprong van het Christendom

MIDDELEEUWEN: (500-1500)

- De Merovingers
- Amerika ontdekt door de Vikingen?
- De kruistochten
- De Magna Charta: grondwet of niet?
- Dorestad: stad in de middeleeuwen
- Boeren, burgers en buitenlui: de standenmaatschappij in de middeleeuwen

DE NIEUWE TIJD (1500-1900)

- De renaissance
- De aarde is rond: Kerk en wetenschap
- Ontstaan van staten: Frankrijk, Spanje en de Republiek. Een vergelijkend onderzoek
- De Bataafse Republiek
- De Reformatie
- Leonardo da Vinci: gek of genie?
- Het Nederlandse aandeel in de slavenhandel
- De Zonnegod: Ontwikkeling van het absolutisme in Frankrijk
- Modern Imperialisme
- Kolonialisme: vloek of zegen

DE NIEUWSTE TIJD (1900-Nu)

- De Balkan: een kruitvat in Europa?
- De "roaring twenties" in de VS
- God, drank & politiek: de drooglegging
- De Spaanse Burgeroorlog
- Het wezen van het nationaalsocialisme
- De rol van de Nederlandse ambtenaren in de tweede wereldoorlog
- De Jodenvervolging in Nederland
- De Februari-staking
- De jaren "50: ouderwets en gezapig?
- Opkomst van de Amerikaanse cultuur in Nederland: zegen of vloek?
- Provo: verzet tegen gezag
- De ontzuiling
- De Koude oorlog
- De Berlijnse Muur: Koudeoorlog avontuur?
- De Cubacrisis: de bijna kernoorlog
- Het Palestijns-Israëliësch conflict
- De islam in Nederland
- Pim Fortuyn: held of charlatan
- Rechtse jongerenbeweging in Nederland
- Jongerencultuur in de jaren vijftig
- Idem jaren zestig

- Idem jaren zeventig
- Tachtig
- Negentig

aardrijkskunde

FYSISCH-GEOGRAFISCH:

- tornado's /orkanen
- gebergtevorming
- de maan / mars
- het weer (o.a. temp., luchtdruk, wind)
- wolken
- aardbevingen / de San Andreasbreuk
- koraalriffen
- vulkanisme
- de tropische regenwouden / Amazonewoud
- El Nino
- klimaatveranderingen / broeikas-effect
- lawines
- oceanen
- woestijnen / Sahara
- de Nijl
- de wetlands in de V.S.
- ontstaan, samenstelling en leven op Antarctica
- kernenergie (Tsjernobyl)

SOCIAAL-GEOGRAFISCH:

- ontbossing
- gastarbeiders
- Rio de Janeiro(opbouw) / idem Brugge
- de toekomst van China
- hoe ziet het platteland van Nederland eruit in de toekomst?
- de bestaansmiddelen van de Canarische eilanden.
- overbevising
- wind- / zonne-energie
- olie- en gas (ontstaan, vindplaats en winning)
- Nationaal Park "de Texelse duinen"
- het waddengebied
- de Deltawerken
- geboortebeperving in China
- thee
- koffie
- bier
- de visserij
- de haven van Rotterdam
- Schiphol
- toerisme op Texel
- ontstaan en toekomst van Texel
- de landbouw in de E.U.
- het Incarijk
- leefwijze van de aboriginals
- indianen(bestaan en toekomst)

economie

- o klimaatverandering en economische ontwikkeling; www.klimaatwerkstuk.nl (Wageningen univ.)
- o de toekomst van ons pensioen
- o vergrijzing: arbeidsmarkt, pensioenen, enz.
- o NL-scheepsbouw kan internationale concurrentiestrijd niet winnen? (vdGiessen de Noord dicht, maar hoe zit het met de werven die luxe jachten bouwen)
- o privatisering, voordelen/nadelen, met voorbeeld de euro / EMS / toetreding tot EMU / stabiliteits- en groeipact www.minfin.nl/jongeren
- o EU / uitbreiding / instituten www.europa.eu.int en www.eu.nl
- o veranderingen in de detailhandel
- o wereldhandel / WTO / mislukking Cancun
- o de stille beurskrach van 2002 of 2006
- o de grote recessie van 2008
- o onderwijs en economie: de invloed van onderwijs op de economische groei
- o technologie en economie: de invloed van technische ontwikkeling op de economische groei
- o van monopolies naar concurrentie (o.a. energiebedrijven)
- o de Nederlandse inkomstenbelasting in de afgelopen 20 jaar
- o begrotingsbeleid in Europees perspectief
- o Turkije in de EU: economische voordelen in kaart gebracht
- o heel Europa lid van de EU (heel Europa? ..., waarom sommige landen niet willen)
- o het begrotingstekort in Nederland in de afgelopen 20 jaar
- o de rol van de overheid: in het onderwijs, op de arbeidsmarkt, in
- o Nederland distributieland (of toch maar niet)
- o Nederland kennisland (of toch maar niet)
- o de Texelse overheid als stimulator van het toerisme (?)

wiskunde

- o Financiële rekenkunde
- o Hypotheken
- o Financiële functies op de rekenmachine
- o Bevolkingsstatistieken
- o Sterftetabellen
- o Vergrijzing
- o Steencirkels
- o Tijdrekening
- o Navigatie met behulp van sterren
- o Navigatiesystemen
- o Lineaire regressie
- o Grafentheorie
- o Matrices
- o Remote sensing
- o Infrarooddetectie
- o Wervelstroomonderzoek
- o Onderwaterakoestiek
- o Wachtrijproblemen
- o Analyse van absentiestatistieken
- o Komeetbanen
- o IJstijden

- o Sterkteleer
- o Cryptografie
- o RSA-methode of DES(asymmetrisch coderen)
- o Kortste route problemen Wachtrij problemen
- o Topologie(rubbermeetkunde)
- o Complexe getallen(uitbreiding getallenstelsel)
- o Financiële wiskunde Grafen in de praktijk

Voor ideeën en eventuele hulp daarbij kun je terecht bij een aantal universitaire sites:

- o www.pws.schoolsite.utwente.nl
- o www.science.uva.nl/scholierensite
- o www.sci.kun.nl/exo

biologie

- o diverse veldonderzoeken; zowel biotisch als abiotisch; vogels, vissen, planten, strand, wad, zee, weiland, tuinwallen...
- o diverse gedragsonderzoeken: mensen, (huis-)dieren; dominantie, houding, voedsel, voortplanting, ...
- o onderzoek/meningsvorming over allerlei ziekten of verslavingen, enquêtes
- o diverse belangenverenigingen, meningsvorming/onderzoek, denk aan bescherming Waddenzee, dierproeven, klonen, allerlei Texelse verordeningen, Greenpeace, Stichting Wakkerdier....
- o Allerlei zaken die je kan onderzoeken aan/met mensen: biologische klok, vaccinatie, voedselkeuze, medicijngebruik, ...
- o Maken van lesmateriaal voor b.v. projecten in de onderbouw
- o Verzorgen van een paar projectlessen in de onderbouw
- o Stages/meelopen bij bv. Ecomare, NIOZ, een (para-)medisch instituut
- o Raakvlakken met andere vakken:
Scheikunde:
 - o Chemische analyse van b.v. biologische groenten
 - o O₂ in relatie tot bv. plantengroei of dissimilatie

Wiskunde:

- o Statistische analyse van gegevens uit onderzoek (al dan niet zelf verzameld)
- o Een model ontwikkelen voor b.v. een erfelijke eigenschap

Aardrijkskunde:

- o Onderzoeken van klimaat, bodem, vegetatiepatronen..

Maatschappijleer:

- o Onderzoek naar meningen op het grensgebied tussen biologie en maatschappij

Geschiedenis:

- o geschiedenis van allerlei zaken op biologisch gebied; DNA, Klonen, medicijnen, ...

scheikunde

- o onderzoek naar samenstelling van allerlei producten, bv: vet in melk, alcohol in wijn, nitriet in groenten, zout in drop, suiker in frisdrank etc etc.
- o het onderzoeken van het verloop van allerlei reacties, bv invloed temp, zuurgraad, zuurstofgehalte, druk.
- o het maken van stoffen, uit grondstoffen, of uit andere producten, bv het maken van chocola, kaas, alcohol, geneesmiddelen, plastic (recycling) : mogelijkheden, nadelen, voordelen, bijverschijnselen etc.
- o het onderzoeken van de invloed van stoffen/producten op de natuur, de gezondheid etc.
- o www.chemie.pagina.nl : deze site heeft verwijzingen naar heel veel chemische sites
- o www.werkstuknetwerk.nl: een aantal voorbeelden van Profielwerkstukken.
- o www.uu.nl/uupublish/homepages/index_werkstuk.htm : hier vind je een overzicht van heel wat onderwerpen voor verschillende vakken, die gebruikt kunnen worden voor (profiel)werkstukken.
- o *Het scheikundelokaal*:
www.digischool.nl/sk/sklok.htm: veel info over proefjes, theorie en chemische links.
- o *Chemnet*:
www.vapronet.nl/9252205/h/index.htm: hier staat bv: hulp bij studie; werkstukken; begrippenbank
- o www.profielwerkstuk.net
- o www.voedsel.net

natuurkunde

Wij willen dat je bij het profielwerkstuk voor natuurkunde een onderzoek/practicum doet en hierbij een stuk theorie bij dat onderwerp verwerkt. Op het VWO kan in speciale gevallen ook een literatuuronderzoek gedaan worden.

Het onderzoek kan bestaan uit het opzetten van een proef of het maken van een stukje "techniek". De bijbehorende theorie vertaal je naar het onderzoek. Het literatuuronderzoek bestaat uit het beantwoorden van de onderzoeksvraag door middel van een literatuurstudie.

Op www.natuurkunde.nl staan bij **onderwerpen** (bovenaan in de menubalk) voorbeelden voor profielwerkstukken. Bij elke titel staat meer informatie. Bij het uitzoeken van een onderwerp moet je tevens kijken naar de uitvoeringsmogelijkheden.

Mocht je wat meer algemene informatie willen dan kun je ook rechtstreeks naar de startpagina's van de diverse universiteiten. Bijna alle universiteiten in Nederland hebben een site waarmee je op weg geholpen wordt voor je profielwerkstuk. Hieronder vind je daaruit een selectie van de universiteiten:

Universiteit Leiden: www.pws-exact.leidenuniv.nl/
VU: <http://www.nat.vu.nl/edu/vwo->

[practicum.html](#)

TUE:

www.win.tue.nl/~jessers/aansluiting/profielwerkstukken.htm

UU:

www.phys.uu.nl/~wwwnatdc/lokaal/exotitel.html

UvA:

www.science.uva.nl/profielwerkstukken/profielwerkstukken.cfm

KUN: www.exo.sci.kun.nl/

RUG:

[/www.rug.nl/fwn/informatievoor/scholieren/betasteunpunt/pws/pws1](http://www.rug.nl/fwn/informatievoor/scholieren/betasteunpunt/pws/pws1)

TU Delft:

www.scholierenlab.tudelft.nl/doc/pws.asp

UT: www.schoolsite.utwente.nl/

Universiteit Wageningen: www.vwo-campus.net/alle_pws

Mocht je aan bovenstaande tips niet genoeg hebben, probeer dan eens op een zoekmachine de termen 'profielwerkstuk natuurkunde'.